

Zas Latweefchu draugs.

1845 11. Oktober.

41ma lappa.

J a u n a s s i a n a s.

Is Peterburgēs. Zas ministera lungs, kas sinnatneeks pahr walstibas eelschligahm leetahm, irr dabjuis sinnah, ka daschi nepasistami zilweki pascha Keisera pilsehtā drihstahs no weenas bohdes us ohtru eet, leelidamees, ka winni effoht teefas-kungi, woi tahdi, kas appaksch ministera stahwoht, un no kohymanneem prassa nandu, woi prezzes, fohlidami, ka winni, ja dabuhs ko gribb, par to arri sinnahs gahdaht, ka teefa kohymanneem strahpi jau ne spreedihs, kad laikam arri atrastohs, ka tee ko prest likkumeem buhtu padarrijuschi. Ka lai nu us preekschu tahda peekrabyschana wairs ne noteek, tad kohymanneem irr peeteikts, lai winni no wisseem, kas til pee winneem nahk un salka, ka winni teefas-kungi irr, prassa skaidras sihmes un leezibas pahr to, zil teem spehka dohts.

Is Pohnenes pilsehtas, Pruhfschu semmē. Tanni mallā taggad neganta sehriga sehtas putneem, sewischki rihtereem, zahleem un so hseh m uskrittuse, tā ka tee ihu laiku ween sirguschi, til aplam nosprahgst, ka drihfta peezipadsmita, zittās weetās ir ta desmita dalka no wissa pulka aiseet. Lohpu dokteri, daschu tā nosprahguschu putnu usgreesuschu un tam eelschas pahr-raudsijuschu, teiz, effoht schahs atradduschu lohti eefahrsuschas, un schi slimmi-ba gluschi ta patte effoht, kahda to laik' sehtas putneem usnahze, kad, ne zil ilgi pehz tam, zilwekeem kohlera-sehriga uskritte. Salka, ka us weenas muishas, til pahri juhdes tahl no turreenes, arri teescham jau weens zilweks apfirdsis, pee kurra drihjtahdas paschas sihmes parahdijahs, kahdas pee wisseem kohlera-slimneekem rahdahs; bet scho reis' ta sehriga pahri neddelas wilkusees.

Is Bergenes pilsehtas, Normannu semmē. Tur atrahlfuse sinna, ka pa wissu Sitloes basnizas-walsti landis 9ta September ap pulstien' 10 waffarā. stipru semmes trihzeschanu irr nomannijuschu, un prohti: no deenas-widdus pusses eedamu us seemeli. Dauds zilweki no meega mohdahs, istrubfuschees zaur to leclu trohtsni, ko durris, lohgi un trauki eelsch mahjahm rihbedami padarrija.

H. Kullz.
No: 226.

Kig. Z. No: 234.

Kig. Z. No: 236.

Es Spanieru semmes. Lai pilsehtā, kas wahrda Coria, taggad daschi laudis sabeedrojabs, kas tabaku wairs ne gribb smeheht un arri zittus pamahzibt, lai tā patt darra. Wiini sawu beedribu nosauz par to tabaka-afazzischanas beedribu un peesuhsta teem wihreem, kas pee winneem gribb peederreht, weenu sihmi, kam tik tee wahrdi usrakstiti: „Tew ne buhs tabaku smeheht.“ Kad wiini weenu beedri useet, kas sawu sohlischanu pahrfahpj, tad tam lihds 20 kap. sudr. ja-maksa strahpē, un scho naudu wiini sakrahj un par to furr awihfes. Katram beedrim nahfahs, zif ween warr, luhkoht us teem zitteem. Bet lihds schim tik 14 wihri pee schahs beedribas peederr, un Spanieri pahrlēeku tahs ziggares mihlo.

Stahsti pahr to fristigu dseefinu taifitaju Georg Neimarku.

Weenpadsmita nodakta.

Es sinnu tik dauds, ka es ne neeka ne sinnu.

Falzgrahfs us herzogu pagreesees, sahze tā runnaht: mans augsti zeenigajs, schehligajs un warrenajs kungs un keisers pahr Estreikeru semmi un Wahzsemmi, Leopold tas pirmajs, leek juhs, augsti-zeenigs herzoga leek-kungs un firsfs Friedrich Wilhelm no Weimares, wehl reis sweizinaht, un irr pawehlejis to juhsu paklaufigu kalpu, kas zaur saweem raksteem un wahrdeem tā patt pillis, kā arri buhdinās, pasihstams tizzis, prohteet: to slawejamu dseefinu taifitaju Georg Neimarku, ar scho gohda-krohni puschkoht.

Trompetu un būngu skanna nu norihbeja pa to skunstigi apgaismotu, leelu istabu, un wissi weesi kā apstulbuschi un satrubkuschees brihnijahs.

Un Neimarks, kas, tā fakkoht, no pihschleem sewi tā un tik peepeschi paugstinatu juttahs, noduhre sawas azzis us semmi. Falzgrahfs nu dewe sihni ar rohku, un us scho sihni diwas jumprawas, kas baltās drahnās bij' apgehrbtac, gabje klahr Neimarkam, kas gluschi kaktā bij' eesehdees, un to wedde paschas leelas istabas widdū. Ar wissu gohdu falzgrahfs Johann von Emsbach nehme to lohsweru-krohni no ta sihschu spilwena un ar to tā mihla dseedataja firmodamu galwu krohneja, tur klahr runnadams schohs wahrdu:

Lai muhsu brangajs dseedatajs

Wehl dsihwo ilgi, laimigi!

Par publehm juns tē sneeds par lohni

Pats keisers Leopolds scho krohni.

Uikal trompetu skanna norihbeja pa to garru, plaschu istabu.

Us to Neimarks, ar ihseem, bet gohda pilneem wahrdeem atbildedams, no firds pateizahs par to nezerrētu leelu gohdu.

Bet schis gohds ne palikke wis tas weenigajs, to Neimarks pehz saweem pahrzesteem gruhsteem behdu-gaddeem peedsihwoja. Zo pehz pahri neddelahm herzogs ar keisera sinnu wehl leelaku gohda-deenu istaisija, furrā Neimarku ee-

M. L. Z. X.
No: 90.

zehle grabfa woi firſta gohda, jo wiſch pats dabbuja to gohda wahrdu: falz-grahfs. Ar ſcho wahrdu wiſch no Wahz' keiſera to ſpehku un warru dab-buja, ſcha wahrda zittus mahzitus wihrus frohnecht, gohda kahrtâ zelt un ap-ſtirrnaht, un teem gohda-wahrdus doht. —

Neimarka gaiſchs un dedſigs gars, kas arween' us preeſchu dſinnahs, ſche Waimares pilſſehta iſſten' derrigu weetu preeſch ſew' bij' atraddis. Kad wiſch kahdas ſtundas bij' darbojees ar ſawu brahla dehlu, to wiſſadas augſtâs un derrigâs gudribâs mahzidans, tad woi nu ſehdeja pee ſawa rakſtama galda, fo pahrdohmadans, woi apkrahwahs ar grabmatahm, jeb atkal ſarunnajahs ar teem wiſſu-gudrakeem mahziteem wihrum. Herzogs, kas tahdu uszihribu us labbu ganschi zeenija, tas winnu, to uſtizzigu ſtrahdneeku, arween' atminneja, bij' winnam lohti ſchehligs un laipnigs, un to turreja par ſawu drangu. Neimarks atkal turpretti bij' un palikke lohti paſemmigs, un dauds reis no ſewis ſazzija tohs wahrdu: „Es ſinnu tik dauds, ka es ne neeka ne ſinnu.“

Ihpaſchi winna prahts neſſahs arri us to, ſawu tehru-wallobu glabht no tahs ſamaitadamas ſehrgas, kas to laik' wiſſu Wahz'ſemmi bij' pahrnehmuse, prohti: tik labb' angſti kâ ſemmi laudis darbojahs, runnabami, woi rakſidami, wahrdu no zittahm ſweſchahm wallobahm taî jaukt ſtarpâ tâ, ka ta itt ree-biga un kâ ſaraſtita palikke.

Us to jau bij' dauds angſti un mahziti fungi ſaderuſchees ihpaſchâ beedribâ, kurre amnats bij', to wallobu no wiſſeem ſweſcheem wahrdeem tihriht un tâ, rakſoht un runnajoht, parahdiht, kâ jauki tas eſſoht, ſawu paſchu wallobu tihri un ſkaidri runnaht. Schi beedriba tikke eezelta tanni 18ta August meh-nejcha deenâ 1617ta gaddâ. Neimarks tikke tanni 8ta August mehneſcha-deenâ 1656 ar leclu gohdu arri ſchinni beedribâ usneims un ſchi deena bij' kâ lecli preeka-ſwehſki pee wiſſeem teem, kas ſcho beedribu zeenija.

Neimarks ſcho gohdu, fo nu dabbuja, ne neſſaja wis weltiz, bet bij' iſſti ſiſſrs ſtrahdneeks, un beidsoht tikke eezelts par ſchahs beedribas leelako ſiktehru, kurre gohdu gan dauds jo angſti fungi lahpraht tihfoja dabuht.

Tâ tad Neimarks kahpe arween' kâ pa treppehm angſtali eekſch gohda, tâ tas ſchehligs Debbes-Zehws winnam tahs pahrejas ſcha muhſcha deenas puſch-foja, kad wiſch kriſtigâ prahtâ dauds ſubras deenas bij' baudijis un tam wiſſu-ſpehzigam padewees. Un kad nu pee wiſſa ta lecla gohda un angſtas kahrtas tas zilweks irr un paleek arween' kunnigs un kriſtigi paſemmigs, tad tahds iſſten parahda ſawu zilwezigu wehrtibu un leclumu, un zitteem zilwekem, grib-bej'scheem woi negribbej'scheem, wajag' winnu zeenih un uſteift. — Tahds bij' muhſu Neimarks!

Diwadſmitas, beidſamas nodaffas eefabfums.

Lecla gohda = un preeku = deena.

Neimarks arween' leelakâ gohda kahpdans, ne aismirſe wis ſawu brahla-dehlu, bet tilkuſchi to wiſſu noluhfoja, us fo ſchim prahts neſſahs. Daudsreis ar to pa lauſeem ſtaigadans, wiſch tam iſrahdiya wiſſadas ſakns un ſtadus

un isstahstija, kà ar schahdahm faknehm un schlichtem dokteri zaur sawu flunssi dauds flimmibas ahrstejoh. Zaur to nu notikke, ka Ernests tohti eekabroja, arri deenas buht par dokteru un Neimarks scho winna gibbi wiffa spehka darbojahs siiprinaht. „Tas irr augsts gohda ammatš,“ — tà Neimarks dauds reis us winnu teize, — „kad ar skaidru sinnu to strahda. Tehwi, mahtes un behrni ar wissu zerribu palaujahs us ahrsta gudribu, kad kaitiga flimmiba kahdu no winnu mibleem mohza, woi draude zaur nahwi teem atraut. Un kad ahrste wiffa spehka un no firds luhko to flimmo glahbt, tad winsch patš sawa firdi juht tahdu debbesigu laimi, kahdu retti zits kahds zilweks dabbu bau-diht. Tewi Deews lai pasarga no weegla un nebehdiga prahta, ja firds ne-meeram ne buhs tewi mohziht. Dohma arween', ka tu effi aizinahts us to, behrnu, tehwu woi mahti, mihtodamu mahsu, brahli woi mihtodamam draugam draugu glahbt un usturreht. Ak kà breefinigi tas irr, kad firds pahmett: tu zaur sawu nebehdibu effi tohs un tohs lautinus nelaimé eegahsis! Tu ar sawu weeglu prahtu effi palizzis par siefkawu. Tahds ahrste, kas besbehdigi ar saweem flinneekem apeetahs, un kam irr weena alga, woi tee dsihwo, woi mirst, tahds naw wis zilweks, bet til nelectiga zilwezibas ehna, un waldischanai waijadsetu tahdu tà patt nosohdiht, kà zittu kahdu launa-darritaju. Tu, mihlajs dehlš, ne paleez' arri par plehsonu; nabbagu lauschu buhdinà tu brihscham dabbusi wairaf pateizibas, ne kà baggatu lauschu naminds, kur tew daschu reis to nopelnitu algu ar skahbu gihmi pasneeds. Ne kad to ne tizzi, ka spohscha nauda tewi padarrischoht laimigu; bet ta apsinnašana, ka wissu pareisi effi isdarrijis, ta irr dauds wairaf wehritš, ne kà selts un nauda.“

A. R.

Siuna, zil naudas 10. Okt.-mehn. deenà 1845 eeksch Rihges maksaja par daschahm prezzehm.

Par	Maksaja:	Subr. nauda, Rb. R.	Par	Maksaja:	Subr. nauda, Rb. R.
1	puhru rudsu, 116 mahrzinus smaggu	2 50	1	pohdu (20 mahrzineem) wafku	6
—	meeschu, 100 mahrzin. smaggu	1 75	—	tabala	75
—	kweeschu, 128 mahrzin. smaggu	3 50	—	fwesta	3 30
—	ausu	1 60	—	dselses	75
—	firnu	3	—	linnu, frohna	2
—	rupju rudsu-miltu	2 60	—	bračka	1 40
—	bihdeletu rudsu-miltu	2 60	—	kannepu	80
—	bihdeletu kweeschu-miltu	4	—	schihru appinu	2
—	meeschu-putrainu	3	—	neschihru jeb prezzes appinu	1 20
—	eesala	2	—	muzzu silku, egfu muzzà	7 25
—	linnu-sehklas	4 50	—	— laedu muzzà	7 50
—	kannepu-sehklas	2	—	— smalkas fahls	4 75
1	wesumu feena, 30 pohdus smaggu	4 50	—	rupjas baltas fahls	5 75
barroru	wehrschu gallu, pa pohdu	1 20	—	wahiti brandwihna, pussdegga	16
			—	— dimdegga	18

Lihds 10. Oktober pee Rihges irr atnahlfuschi 1198 fuggi un aisbraufuschi 1067.

Brihw drikkelt. No Wissemes General-gubernementes pusses: Dr. C. E. Wapierofky.